

VESTVIKHEIA BARNEHAGE ÅRSPLAN DEL 1

Forord	3
Progresjon	4
Barns medvirkning	5
Lekemiljøet – en viktig læringsarena	6
Læring	7
Danning	8
Omsorg	9
Barn-barn relasjon.....	10
Bærekraftig utvikling.....	11
Overganger	13
Helsefremmende barnehage.....	15

F O R O R D

Årsplanen for Vestvikheia skal være et arbeidsredskap for personalet og den skal gi foreldre og tilsynsmyndigheten i kommunen innblikk i vår drift. Vi har valgt å ha valgt å dele årsplanen i to dokument. Innholdet i årsplan DEL1 vil være kjent da det er del av vår barnehagefilosofi som vi jobber hardt for å oppnå hver dag. Det vil omhandle lek, prosjekt, synet på barnet, læring og omsorg. De siste årene har vi jobbet mye for å bli kjent med innholdet i rammeplanen og ser at den inneholder mange av de samme tankene som vi har jobbet med over lengre tid. Del 2 vil omhandle årets satsingsområde, og fornyes årlig ,mens del 1 vil kun ha en årlig revidering.

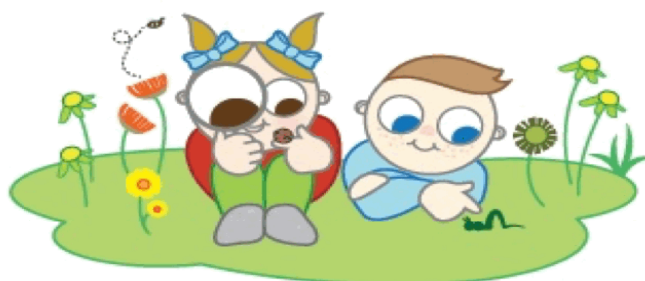
PROGRESJON

OPPDAGERAN

FRISKUSAN

FORSKERAN

FILOSOFAN

OPPFINNERAN

Vi er opptatt av ha en naturlig progresjon i vårt arbeid. Siden barna er delt inn i fem grupper etter alder har vi mulighet å legge til rette for det som passer for den aktuelle aldersgruppen. Vi ser at barna innad i gruppen er svært forskjellig både i modning og interesse og her må den voksne bruke sin kunnskap og kompetanse for å tilrettelegge hverdagen ut fra barnets ståsted. Vi tenker det er viktig at alle barn kjenner at de lykkes, oppnår mestringsfølelse og kan bidra ut fra der de selv er. Det er derfor vi jobber med ulike små prosjekt innad i gruppa selv om vi har samme mål og verdier for hele barnegruppen.

BARNES MEDVIRKNING

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. (Rammeplanen 2017, s.27)

Som sitatet over legger vekt på så har barns medvirkning en sterk forankring i lovverket. Vi ønsker at barna skal kjenne seg sett og får oppleve at deres tanker er viktig. I de videre temaene i årsplanen vil barns medvirkning gå som en rød tråd. Vi jobber for at barnas medvirkning skal være en naturlig del av leken, prosjektet og hverdagen vår. Det er de voksne som setter rammene og strukturen ut fra en pedagogisk tanke så får barna være delaktige i det videre arbeidet. I prosjekt så fordyper vi oss i et felles tema hvor veien ikke er staket ut på

forhånd. Gjennom undring, utforskning, eksperimentering og samarbeid finner vi veien sammen. Det gir barnet tro på seg selv og at deres mening er viktig. Alle er en viktig del av et demokrati som bidrar til fellesskap og utvikling.

LEKEMILJØET – EN VIKTIG LÆRINGSARENA

Lek er en viktig del av barnets liv, den har en sterk egenverdi og det er en fantastisk arena for en allsidig utvikling. Vi har jobbet mye med hva vi tilbyr av leker og vi legger vekt på at lekemiljøet skal være i utvikling ut fra barnas interesse og behov. Ut fra observasjon og dialog med barna oppstår nye møtepunkter, både ute og inne. Vi ønsker å ha et fysisk miljø som sier «kom hit og prøv», som gir barna lyst å utforske, undre og skape.

Vår visjon er: «med læring og kreativitet skaper vi fremtiden sammen». Denne visjonen ligger som en grunnleggende basis i vår hverdag. Vi ønsker å ha et fysisk miljø for lek som stimulerer til læring, nysgjerrighet og samarbeid. Det fysiske miljøet skal skape et lekemiljø som gir rom for kreativitet og tilbyr gjerne åpne materialer som har ulike funksjoner ut fra barnas behov og er ikke de typiske lekene som alle har hjemme. Det vil si at vi kombinerer tradisjonelle leker i konstruksjonskroken som duplo og magneter med for eksempel pinner, trebiter og kongler. Ved å ha rikelig tilgang til samme materialet ser vi at barna samarbeider fremfor å komme i konflikter.

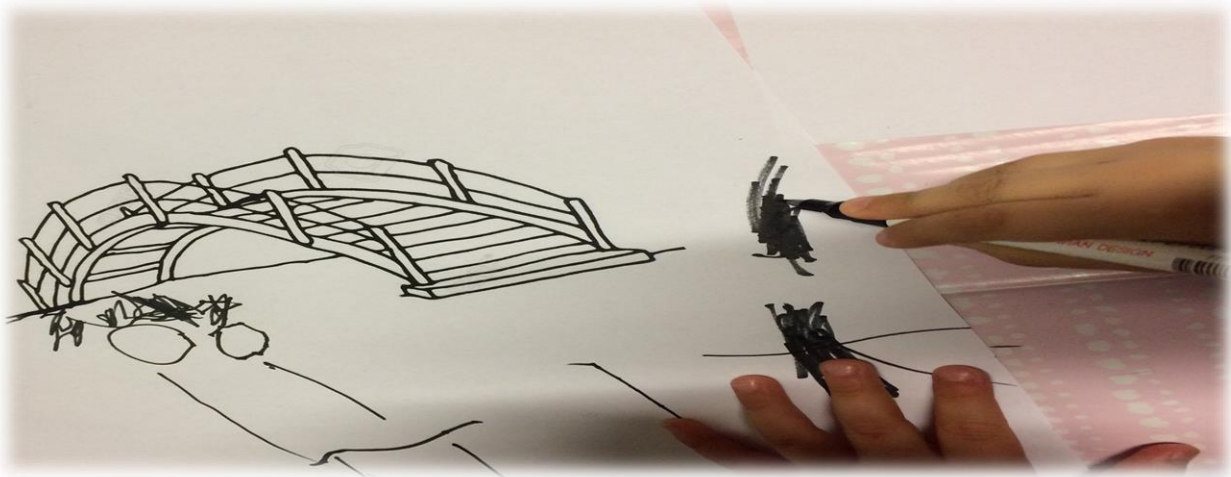

Barnas kreativitet, evne til å løse problemer og evnen til å samarbeide ser vi mye av i hverdagen. Det er fasinerende å følge barnas utvikling, og vi ser hvor nysgjerrige barna er helt fra første dag når de begynner i barnehagen. Materialet brukes ofte i starten til å åpne, lukke, plukke og tømme ut. Det gir verdifull erfaring som igjen er viktig for ny læring og samspill. Når de blir eldre settes materialet mer og mer sammen, og barna blir som små «ingeniører og arkitekter.» De eksperimenterer og konstruerer med små og store byggverk, og undrer seg frem til ulike løsninger som tilslutt ender med at de får rett vinkel på rørene så vannet endelig kan renne ut.

Når man er så heldig å få være observatør til denne verden, blir utsagnet «de bare leker» fattig. Pedagogens rolle kan sammenlignes med metaforen «stillaset» som omhandler at de voksne skal gi barna støtte til å mestre oppgaven mest mulig selvstendig. Når barnet mestrer oppgaven, tar man bort stillaset steg for steg (Vygotsky). Kanskje er et enkelt spørsmål nok for å gi nye impulser til videre lek eller tilføre nytt materiale. Prosjektene vil prege våre lekemiljø i både rollelek, konstruksjon og i skapende prosesser. Erfaringen som skjer i leken gir mange impulser til videre prosjektarbeid.

LÆRING

Læring er et ord som skaper mange assosiasjoner og noen vil automatisk tenke på skole og fag. Vi tenker derimot at mennesket lærer hele livet og tar med seg erfaringen man har i møte med nye situasjoner. Rammeplanen (2017) påpeker at: «*Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring*» (s. 22).

I filosofien Reggio Emilia heter det at: «et barn har hundre språk». Det viser at barn har mange ulike måter å uttrykke seg på og lære på. Grunntanken er at barn lærer gjennom å konstruere sin egen kunnskap sammen med andre barn, omgivelsene sine og nysgjerrige voksne. Reggio Emilia sin filosofi sier derfor at det finnes tre pedagoger: barnet, den voksne og det fysiske miljøet.

Barnet som pedagog: Barn er aktive, kompetente og ressurssterke individer med en egen lyst og kraft til å lære, vokse og utvikle seg. Vi blir alle født med en rekke muligheter, uttrykk og

evner som alle er avhengige av hverandre. Vi mener at alle barn er født som forskere, med alle muligheter til å ta del i sin egen læring i samspill med andre barn og voksne.

Den voksne som pedagog: Vi har et syn på læring som står i kontrast til den tradisjonelle læringsmodellen der den voksne ofte er formidleren og planleggeren. Vår jobb som voksne er å se hva som opptar barna og være åpen for undring, fantasi og stille spørsmål. Den voksne skal hjelpe barna til å finne svar selv, støtte og rettlede barna ved å lytte, gi anerkjennelse og ha gode samtaler.

Miljøet som pedagog: Det fysiske miljøet støtter utforskning, nysgjerrighet, samarbeid og kommunikasjon. Rommet skal fremme læring og gi skaperglede. Materialene skal være oversiktlig plassert og tilgjengelige. Miljøene må derfor være i stadig forandring ut fra barnets interesser og behov.

DANNING

Å tenke selv

Rammeplanen (2017) poengterer at: «*Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap*» (s.21).

Ordet danning blir ofte satt opp som en motpol mot oppdragelse. Oppdragelse har til hensikt å overføre kunnskaper, verdier og holdninger til barna som om de var blanke ark. Danning derimot skal sette barna i stand til å tenke selv, søke kunnskap og reflektere sammen med andre. På på denne måten blir barna bevisste på sine egne verdier, meninger og tanker. Vi har stor tro på å lære barna å lytte, kjenne på egne grenser og at de lærer å sette ord på egne følelser. I konflikter har vi fokus på å bruke ordene fremfor å slå, og blir leken for intens er det greit å si stopp. Vi jobber mye med å skape gode relasjoner og holdninger i gruppene. Et felles

mål er vennskap og skape den gode «VI» følelsen. Hva vil det si å være en venn og hva betyr vennskap i praksis?

Et begrep som vi ofte hører er bestevenner, det går igjen i både sanger og filmer. Et slikt varmt ord kan også brukes motsatt, det kan brukes til å ekskludere noen og inkludere andre. Vi har derfor fokus på fremsnaking og fokus på å bruke begrepet «en god venn» helt fra barna begynner på Oppdageran som ettåring. På barnemøtene har vi refleksjon sammen der barna får anledning å tenke selv og lytte til andres verdier og holdninger. Gjennom disse felles refleksjonene kommer det tydelig frem at barna har mange kloke tanker og vi ønsker at en god kultur der vi deler med hverandre skal fremme at barna utvikler sine egne verdier og holdninger uavhengig av de voksnes tanker.

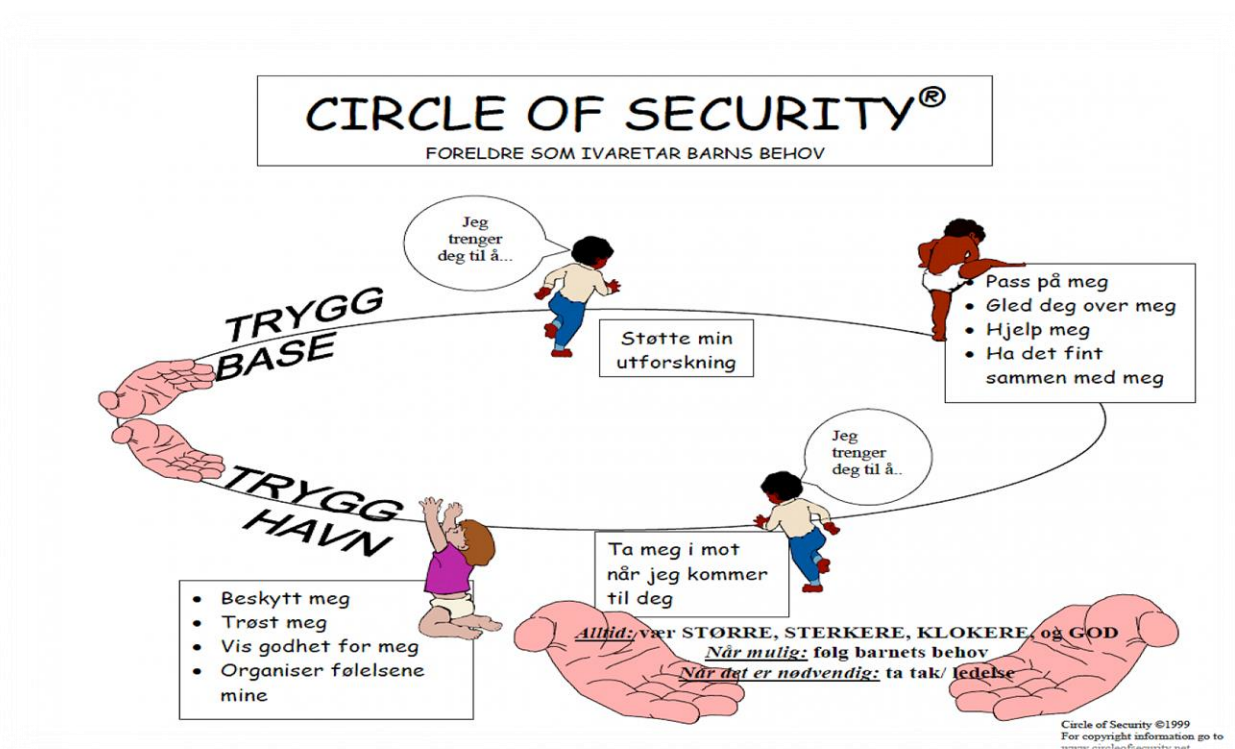
OMSORG

Myke knær og varme hender

Rammeplanen (2017) skriver at: «Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre» (s.19).

Vårt mål er å ivareta barna på alle områder og møte barna der de er. Ingen av oss er den samme i alle sammenhenger, vi blir påvirket av våre relasjoner, omgivelser og samspillet. I noen miljø blir vi en god utgave av oss selv, men andre ganger kommer det frem helt andre sider. Hvis barn opplever å bli satt «merkelapp» på, så får barnet en rolle å leve opp til. Det er derfor svært viktig at de voksne innehar kompetanse til å se at barnet ikke er vanskelig men

barnet har det vanskelig. Det kan for eksempel være både være relasjonene og omgivelsene rundt barnet som bidrar til at barnet opplever å ha det vanskelig. Omsorg i barnehagen omhandler blant annet at de voksne ser hva hvert barn trenger, har «myke knær og varme hender» og støtter barna der de er akkurat der og da. Trygghetssirkelen beskriver dette godt

da det er vi voksne som er der for barna og er deres trygge havn (Powell, Cooper, Hoffman og Marvin 1999).

Vi jobber for å ha anerkjennelse i kommunikasjonen der vi viser at vi forstår og aksepterer den andres opplevelser og følelser. Det betyr ikke at vi vil akseptere alle handlinger, men vi kan sette ord på det vi ser. En rød tråd som går igjen er respekt, som er en verdi vi setter høyt. Når du har respekt så anerkjenner du, lytter og viser at du har troen på den andre. Da er du nær, tilstede og ser det beste i den andre. Vi velger her å bruke ordet «den andre», da det omhandler både barn og voksne. Vi har et stort fokus på barnet i hverdagen, men som gode rollemodeller handler det like mye om hvordan vi voksne ser på hverandre. Barn er sensitive for stemning og kroppsspråk sier mer enn ord. Vi ønsker at barna skal ta med seg disse kvalitetene videre i livet, at de skal være medmennesker som viser respekt og som er anerkjennende i sin kommunikasjon ovenfor andre.

BARN-BARN RELASJON

Helt fra barnet begynner på Oppdageran som ettåring ser vi tydelig at barn har omsorg for hverandre. De stryker, klemmer, rekker frem smukken og vil gjerne hjelpe å tørke bort litt snør. Dette er kvaliteter som voksne støtter opp om og setter ord på. Det gjør at barnet vil gjøre

det enda mer og det blir en positiv holdning de tar med seg videre. Dette er i tråd med Rammepplanen (2017) som påpeker at: «*Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger*» (s.19).

I konflikter oppfordrer vi barna til å bruke ordene sine fremfor fysiske handlinger som å slå eller bite. Det er vår oppgave å gi barna redskaper og verktøy slik at de klarer å sette ord på følelser, tanker og meninger. Vi ønsker å skape en kultur hvor barna våger å dele tanker og ser

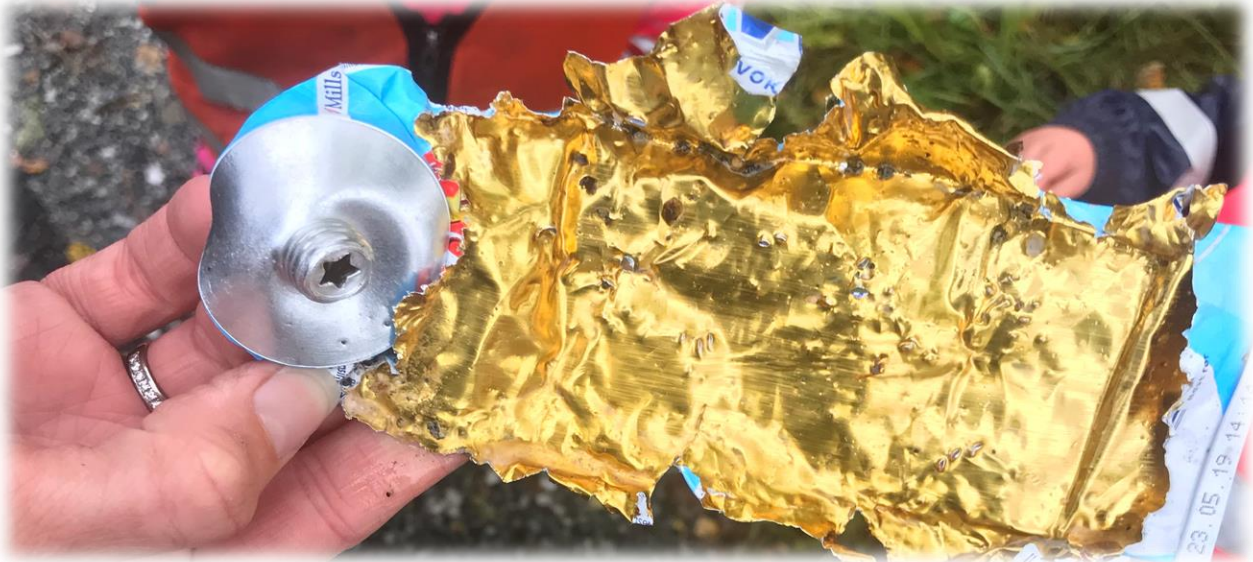
verdien av å lytte til hverandre. Dette ser vi på som en del av forebygging av mobbing i tillegg til andre områder vi jobber med som for eksempel vennskap og bærekraftig utvikling. Det er de siste årene kommet tydelig frem i media at mobbing er et samfunnsproblem, og at det skjer helt ned i barnehagealder. Vi anser dette som et alvorlig tema som vi jobber mye med. Forebygging av mobbing vil derfor være et av satsningsområdene våre.

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Det nære

Et felles satsningsområde for hele barnehagen i år er bærekraftig utvikling. Målet at det skal være en rød tråd i våre prosjekter og i vår hverdag. Bærekraftig utvikling er et stort felt, og vi er helt i starten av å bli kjent med hva det innebærer.

«Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden « (Rammeplanen 2017, s. 10).

I år vil vi ha fokus på «det nære». Det vil si hvordan man tar vare på seg selv, på hverandre og på naturen. Verdiene vi har satt oss er *omsorg, engasjement og respekt*. Vi har reflektert over hva som nå er forskjellen i forhold til bærekraftig utvikling når vi går på tur eller har prosjekt om små kryp i forhold til slik vi har jobbet tidligere. Det kan for eksempel være bevisstheten til de voksne om hvordan vi studerer insekter, da vi tidligere undersøkte dyrene i forstørrelsesglass mot at vi nå tar bilder av insektet og finner andre måter å utforske på. Svaret vi er kommet frem til er at våre verdier og holdninger nå er vårt styringsverktøy. Å jobbe med verdier er et holdningsarbeid som tar tid og som må jobbes med kontinuerlig.

I hverdagen har vi satt i gang noen konkrete tiltak som at vi jobber mer aktivt for å redusere bruken av plast. Vi prøver blant annet å minimere bruk av skotrek i gangen og vi gjenbraker brukte plastposer / brødposer ved å kaste bleier i dem. Alle barna har fått et miljønett som brukes til å frakte vått og skittent tøy hjem i. Vi bruker mye gjenbruksmaterialer og naturmaterieell i det fysiske miljøet, i leken og i formingsaktivitetene. I bruktbuikken kan vi finne klær som kan brukes i utkleddning, og utstyr til lek. På kjøkkenet har vi miljøstasjoner hvor søppel sorteres i mat, plast, papp og restavfall. Dette er noe barna har god kompetanse på allerede og som vi ønsker skal bli en naturlig del av barnas holdninger og hverdag.

OVERGANGER

Tilvenning

Det er alltid en ære å ønske nye barn og foreldre velkommen til Vestvikheia. For å gjøre starten så god som mulig for barnet er det viktig at vi voksne er trygge på hverandre. I mai / juni inviterer vi til en samtale for å bli bedre kjent. Her får vi snakket om tanker rundt barnehagestart og hva som er viktig for akkurat dette barnet og foreldrene. I løpet av våren har vi flere tidspunkt hvor vi inviterer barna og foreldre til å komme på besøk. Dette er et populært tilbud, og mange kommer flere ganger. Vi inviterer også alle de nye barna og foreldrene til et «bli kjent møte» der de får møte personalet, de andre barna og foreldrene samt å leke og utforske rommene våre.

De første dagene i barnehagen

Vi legger vekt på at barnet og foreldrene skal ta den tiden de trenger for å bli trygge i barnehagen. Vi setter av i utgangspunktet tre dager, men trenger man lengre tid så legger vi til rette for det. Vi oppfordrer alle til å ikke ha så lange dager i starten da det er mange nye inntrykk og en helt ny hverdag som barnet skal bli tilvent med. På tilvenningen er det ofte to voksne tilstede sammen med noen barna, dette gjelder spesielt med de aller minste. Vi tenker at det er viktig å en liten gruppe og forholde seg til i starten. Det å bli kjent med andre barn og få oppdage et felles lekemiljø skaper gode relasjoner og

opplevelser. Det å kjenne seg som en del av fellesskapet er viktig. Vi tenker at ikke bare den voksne har en viktig rolle, men også de andre barna og lekemiljøet. Vi legger vekt på et godt foreldresamarbeid og en tett dialog helt fra starten av barnehagelivet. Det er nettopp derfor vi både har en oppstartssamtale og foreldresamtale i løpet av de første månedene.

Overgang til storsiden

I fjor tok vi et stort grep og laget en egen treårsavdeling. Dette er noe vi ser som et veldig viktig tilbud. I løpet av året er barna som går på Friskusan ofte å leker på treårsavdelingen for å bli kjent med rommet og lekene. Barna som flytter fra småbarn til forskerbasen har fortsatt samme garderobe, noe vi ser er en trygghet både for barna og foreldrene. Utover våren er det flere treffpunkt med de nye forskeran og de voksne som skal jobbe med barnegruppen. Den første tiden er det noen som stadig må innom småbarn for å få en kos eller leke litt, det er selvsagt bare hyggelig.

Foreldresamarbeid

De foresatte er våre viktigste samarbeidspartnere. Et godt samarbeid med foreldrene er viktig for kvaliteten i barnehagen. Vi ønsker et nært samarbeid for at vi sammen kan gi barna en god oppvekst og utvikling. Å skape helhet og sammenheng i barnets hverdag forutsetter at foresatte og personalet kjenner hverandre godt og er trygge på hverandre.

Det er viktig med en tett dialog i hverdagen slik at vi sammen kan jobbe mot barnas beste. Den daglige kontakten er det aller viktigste. Her får vi sammen snakket om det som skjer her og nå. Jo mindre barnet er jo mere må personalet formidle barnas opplevelser. Etterhvert som barna blir større kan de sette ord på det selv og sammen med personalet kan de formidle hvilke opplevelser de har hatt. I flere av våre prosjekter bidrar foreldre med kunnskap og materiale, og det er noe vi setter stor pris på. Slike bidrag har gjerne kommet fra den daglige samtalen mellom barn, foreldrene og personalet.

Gjennom dokumentasjon, bilder, nyhetsbrev og daglig kontakt formidler vi arbeidet i gruppa som har vært fokus på. I tillegg er det to foreldresamtaler og to foreldremøter i løpet av året hvor man setter av mere tid til å snakke om det som skjer i hverdagen, prosjektet, barnets utvikling etc.

Overgang fra barnehage til skolen

Når du går siste året i Vestvikheia barnehage er du en Oppfinner og du er størst i barnehagen. Barna har utviklet seg mye og fått tilegnet seg verdifull kunnskap og erfaring som de bruker hver dag, og tar med seg videre i livet. I vårt pedagogiske tilbud legger vi vekt på progresjon og vi tenker at barna tar med seg kunnskapen og kompetansen og bygger videre på den i skolen. Grunnlaget legges som Oppdager når barnet er ett år og begynner barnehagelivet.

Vi ser at prosjektene og refleksjonen blir dypere og mer modent ettersom barna blir eldre. Vi legger derfor vekt på at alle år i barnehagen er like viktige og gjør dem på sikt i stand til å møte skolens utfordringer.

Det er utarbeidet en felles arbeidsplan som gjelder alle barnehager i Rana som heter: «Da klokka klang». Planen legges til grunn for vårt arbeid på Oppfinneran og legger vekt på å gjøre overgangen fra barnehagen til skolen så god som mulig. Vi har et samarbeid med Gruben Barneskole som barna skal begynne på til høsten. Barna er ofte ute i skolegården å utforsker og leker, og på våren vil barna bli invitert på skolebesøk.

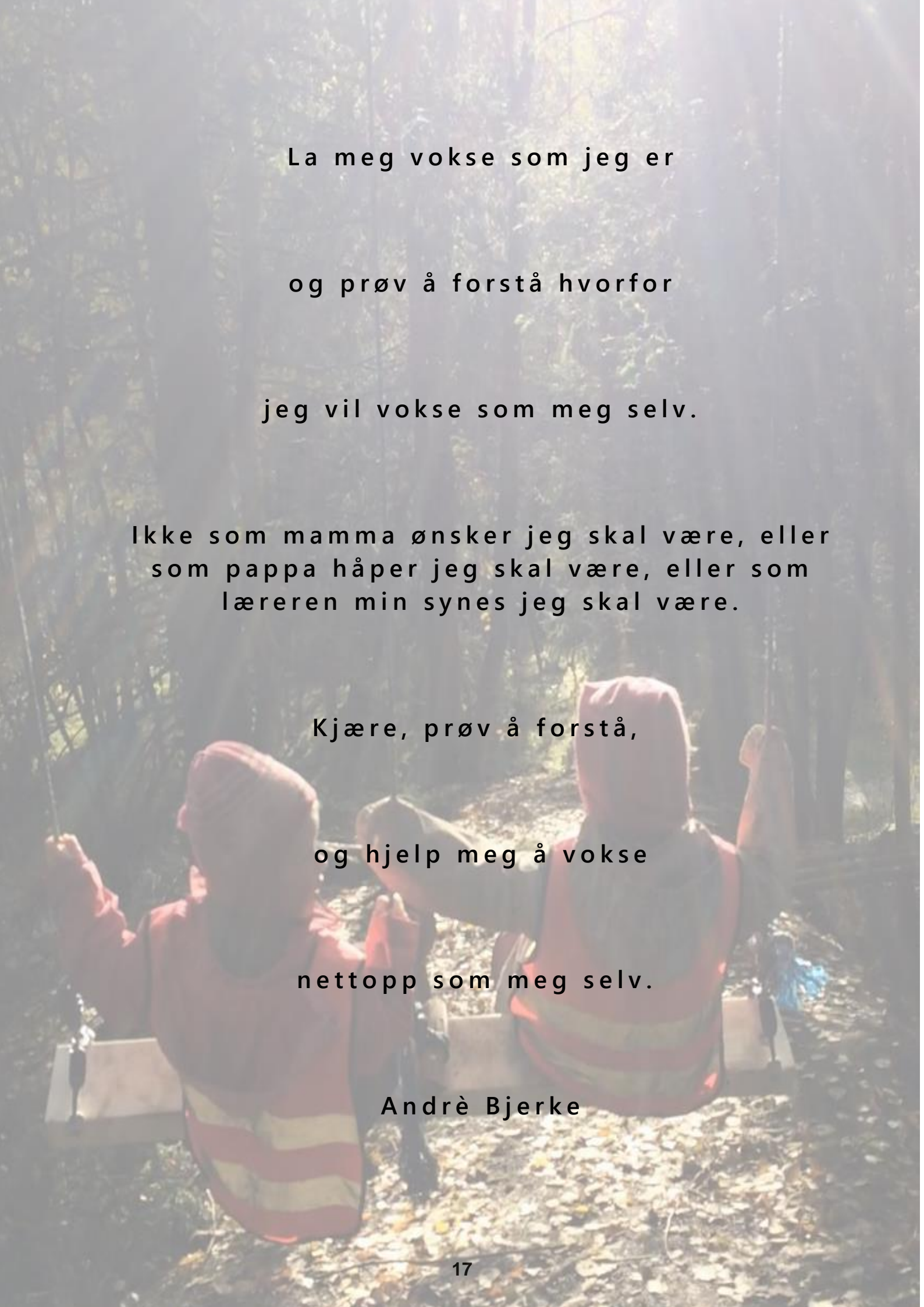

HELSEFREMMEDE BARNEHAGE

Vestvikheia barnehage er på lik linje med de andre barnehagene i Rana helsefremmende og vi følger statens anbefaling i forhold til kosthold. Vi synes det er viktig å skape gode holdninger til kosthold, helse og trivsel. Barnehagen har et sunt og variert kosthold med frukt og grønt hver dag. Barna er i fysisk aktivitet daglig, og er ukentlig på turer i nærområdet. Gleden av å være ute og mestre utfordringer er viktig for oss å ha fokus på. Tre ganger i året har vi utedager i Klokkerhagen og da er stikkordene blant annet kano, ski, sykkel, turer. Vi har egen naturlekeplass i Drevassdalen og lavvo både inne i barnehagen og i skogen.

Livsmestring er et viktig ord i rammeplanen og noe vi har stort fokus på. Vi jobber aktivt for å ta vare på barnas psykiske helse. Rammeplanen (2017) understreker at: «*Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelses og mobbing*» (s 11). Vi har hatt et ekstra fokus på forebygging av mobbing som tidligere nevnt og vi jobber med å utvikle noen strategier innad i barnehagen. En viktig forutsetning er nære voksne som har god kunnskap og ser hva som skjer i samspillet med barna, og selvfølgelig et tett og åpent samarbeid med foreldrene.

La meg vokse som jeg er
og prøv å forstå hvorfor
jeg vil vokse som meg selv.

Ikke som mamma ønsker jeg skal være, eller
som pappa håper jeg skal være, eller som
læreren min synes jeg skal være.

Kjære, prøv å forstå,
og hjelp meg å vokse
nettopp som meg selv.

Andrè Bjerke

